

**CBCS Syllabus as per NEP 2020 for M.A. II
(2023 Pattern)**

Name of the Programme	: M. A. MARATHI
Program Code	: PAMAR
Class	: M. A. II
Semester	: IV
Course Type	: Major Mandatory (Theory)
Course Name	: साहित्य समीक्षा व संशोधन
Course Code	: MAR-652-MJM
No. of Lectures	: 60
No. of Credits	: 4

Course Objectives:

१. संशोधनाची संकल्पना, प्रयोजने आणि विविध संशोधनपध्दती समजाऊन घेणे.
२. वाङ्मयीन संशोधनाच्या विविध अभ्यासक्षेत्रांचा परिचय करून घेणे. त्याचा संशोधन विषयाशी संबंध शोधणे.
३. आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधनाचे स्वरूप, उद्दिष्टे व महत्त्व समजाऊन घेणे.
४. मराठी साहित्य संशोधकांची परंपरा समजाऊन घेणे.
५. संशोधन करण्याची दृष्टी व क्षमता विकसित करणे.
६. आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन विद्यार्थ्यांना समजून देणे.
७. संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे समजून सांगणे.

Course Outcomes:

- CO1. मराठी साहित्य संशोधन परंपरा समजेल.
- CO2. वाङ्मयीन संशोधनाच्या विविध अभ्यासक्षेत्रांचा परिचय होईल.
- CO3. संशोधनाची दृष्टी व क्षमता विकसित होईल.
- CO4. संशोधकास संशोधनातील नव्या दृष्टीकोनाबद्दलचा परिचय व अंतर्भाव संशोधनात करतायेईल.
- CO5. संशोधन करण्याची दृष्टी व क्षमता विकसित करता येईल.
- CO 6. आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन विद्यार्थ्यांना समजून येईल.
- CO7. संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे समजून घेता येतील.

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	<p>संशोधन: संकल्पना व स्वरूप</p> <ul style="list-style-type: none"> ● संशोधनाची संकल्पना प्रेरणा, प्रयोजने ● संशोधकाच्या अंगी असणारे गुण ● संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे ● संशोधनाची साधने—पुस्तके, नियतकालिके, वृत्तपत्रे, कोशवाङ्मय, सूचिवाङ्मय, हस्तलिखित, शिलालेख, ताम्रपट इ. 	60
२	<p>वाङ्मयीन संशोधनाची अभ्यासक्षेत्रे</p> <ul style="list-style-type: none"> ● साहित्यकृती निष्ठ संशोधन ● वाङ्मय प्रकारनिष्ठ संशोधन ● प्रवास वर्णनात्मक साहित्यकृतीचे संशोधन ● लेखकांचा अभ्यास ● कालखंडाचा अभ्यास ● भाषिक संशोधन ● लोकसाहित्य विषयक संशोधन 	
३	<p>वाङ्मयीन संशोधनाची अन्य अभ्यासक्षेत्रे</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तौलनिक साहित्याभ्यास ● वाङ्मयेतिहासासंबंधी संशोधन ● विज्ञानसाहित्य संशोधन: काही अनुबंध 	
४	<p>आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● साहित्य आणि तत्त्वज्ञान ● साहित्य आणि समाजशास्त्र ● साहित्य आणि मानसशास्त्र ● साहित्य आणि संस्कृती ● साहित्य आणि सौंदर्यशास्त्र ● साहित्य आणि इतिहास ● साहित्य आणि राज्यशास्त्र ● साहित्य आणि अर्थशास्त्र व इ. ज्ञानशाखांशी अनुबंध 	

५	मराठीतील संशोधन परंपरा <ul style="list-style-type: none"> ● लोकसाहित्याचे संशोधन ● भाषाविषयक संशोधन ● मध्ययुगीन वाङ्मयाचे संशोधन ● मराठीचे पाश्चात्य संशोधन
६	संशोधन लेखन: पद्धती स्वरूप व दक्षता <ul style="list-style-type: none"> ● शोधनिबंधाची लेखनपद्धती—स्वरूप वैशिष्ट्ये ● वैचारिक साहित्याचे संशोधन : काही दिशा

संदर्भ ग्रंथ:

१. भाषा व—साहित्य संशोधन: खंड १,२,३— १९८९ संपा वसंत स. जोशी, म.ना.अदवंत, गं.ना. जोगळेकर व इतर संपादक, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
२. शोध निबंधाची लेखनपद्धती— दु.आ. २००६, स.गं.मालशे, लोकवाडमय गृह प्रकाशन मुंबई
३. मराठी साहित्य संशोधन: स्वरूप आणि दिशा १९९५, श.रा.राणे, का.स.वाणी म.प्र.अ.संस्था धुळे,
४. मराठी साहित्य संशोधन: नव्या दिशा २००६, संपादक— अविनाश आवलगावकर ,प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
५. साहित्याचा अभ्यास— डॉ.र.बा.मंचरकर सद्भावना ग्रंथ २००३ चं.वि.जोशी व इतर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
६. संशोधनाची क्षितिजे— वि.भि.कोलते , गौरव ग्रंथ, १९८५, भा.ल.भोळे संपादक, अमेय प्रकाशन नागपूर,
७. प्राचीन मराठी हस्तलिखिते: संशोधन आणि संपादन १९९२, श्री.रं.कुलकर्णी,का.स.वाणी व मराठी प्र.अ.संस्था, धुळे.
८. मराठी प्रबंध सूची — व.वि. कुलकर्णी, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर
९. मराठी साहित्य संशोधन— १९९८, म.पां.भावे, श्रीहरी भिडे, पद्माकर शिरवाडकर (संपादक) महाराष्ट्र साहित्य परिषद, ठाणे
१०. शोधविज्ञान कोश — १९८५ दु. का.संत, पुणे विद्यार्थिगृह प्रकाशन, पुणे
११. मराठी संशोधनविद्या — डॉ. उषा देशमुख, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे १९९४

१२. साहित्य शोधणी — डॉ. उषा देशमुख, नीहारा प्रकाशन, पुणे १९८९
१३. साहित्यसमीक्षा आणि पारिभाषिक संज्ञा— वसंत दावतर, म.रा.सा.सं.मंडळ, मुंबई,
१४. संशोधन पद्धती — प्रक्रिया आणि अंतरंग — डॉ.दु.का.संत, अनाथ विद्यार्थिगृह प्रकाशन, पुणे—१९६६
१५. संशोधन: स्वरूप आणि पद्धती— संपादक: डॉ.सु.रा.चुनेकर, रंगनाथ पठारे, शि.प्र. संस्था, संगमनेर—१९८३
१६. लोकसाहित्य शोध व समीक्षा — रा.चिं.ढेरे
१७. मराठीचे परदेशी अभ्यासक — रा.चिं.ढेरे व इतर, ललित १९९३
१८. संशोधन: सिद्धांत व पद्धती — सदा कऱ्हाडे
१९. लोकसाहित्य मीमांसा — भाग १,२ — डॉ. विश्वनाथ शिंदे
२०. लोकसाहित्य स्वरूप व विवेचन — कालभूत
२१. वाङ्मयीन विद्वता — दु. का. संत
२२. लोकसाहित्याचे स्वरूप— डॉ. तारा भवाळकर
२३. लोकगीतांचे माझे स्मरण — डॉ. य.ग. शिंदे
२४. लोकमानसातील पारंपरिक कोळीगीते — शेटये/जगदीश संसारे/रामचंद्र—वरड
२५. लोकसाहित्य दर्शन — (संपा.) डॉ. रमेश देवरे
२६. लोकसाहित्याच्या अभ्यासदिशा — डॉ. तारा भवाळकर
२७. लोकसाहित्यातील कुटुंब चित्रण — डॉ. लता महाजन
२८. लोकसाहित्यातील स्त्रीजीवन — डॉ. भारती रेवडकर
२९. संशोधनप्रदीप — डॉ. वेदश्री थिगळे
३०. संशोधन वाटा आणि वळणे: डॉ. सुधाकर ेलार
३१. साहित्य संशोधन व समीक्षा: डॉ. राजेंद्र सलालकर, हर्मिस प्रकाशन
३२. कथात्मक साहित्य आणि चित्रपट रूपांतर प्रक्रिया: डॉ. बालाजी घारूळे, हर्मिस प्रकाशन
३३. कुंकू ते दुनियादारी: डॉ. राजेंद्र थोरात, चपराक प्रकाशन पुणे.
३४. कादंबरी निर्मिती प्रक्रिया विशेषांक — संपादक बाळासाहेब धोंगडे

- ३ॡ. ढराठी कादंबरी : आशय आणल आवलषुकार – दत्ता घोलप
- ३ॢ. कवलता संदर्भ आणल दृषुठकोन – आशुतोष पाटील
- ३ॣ. ढराठी कथा : रंग आणल रूप – रणधीर शलंदे
- ३।. सुत्रीवलद ढुणजे काय? – वंदना ढहाजन

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern)

(As Per 2023 Pattern)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: MA II (Sem IV)

Subject: MARATHI

Course: Major Mandatory (Theory)

Course Code: MAR-652-MJM

Title of Course : साहित्य समीक्षा व संशोधन

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)									
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10
CO 1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 2	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1
CO 3	1	1	3	1	1	1	1	3	1	1
CO 4	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1
CO 5	1	3	1	3	1	1	1	1	1	3
CO 6	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1
CO 7	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
CO 8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Justification for the mapping

PO1 Comprehensive Knowledge and Understanding:

CO1: साहित्य संशोधनाच्या विविध पद्धती आणि परंपरा व दृष्टिकोन यांचा अभ्यास होईल.

PO2 Application of knowledge and skills:

CO5: लेखक, वाचक, रसिक समीक्षक संशोधक साहित्यकृती यांच्यातील अनुबंध समजल्यामुळे सामाजिक क्षेत्रात संवादाची कौशल्ये विकसित होतात व आत्मविश्वास वाढतो. संशोधन करण्याची दृष्टी व क्षमता विकसित होते.

PO3 Constitutional, humanistic, ethical, and moral values:

CO3: साहित्य संशोधनाच्या अभ्यासाने विद्यार्थी जीवनात जीवन मूल्यांचे व कलामूल्यांचे संस्कार होतील व जबाबदार नागरिकत्वाची जाणीव निर्माण होईल.

PO4 Employability and job-ready skills, and entrepreneurship skills:

CO5: समीक्षादृष्टी संशोधनदृष्टी विकसित झाल्यामुळे स्वतःचे मत ठामपणे मांडण्याची वृत्ती वाढीस लागते. व विविध क्षेत्रामध्ये समीक्षणात्मक लेखनाच्या संधी मिळत जातात.

PO5 Autonomy, Responsibility, and Accountability:

CO4: संशोधनातील नव्यादृष्टिकोनामुळे लेखनाची स्वतंत्र शैली विकसित होईल. व जीवन विषयक जाणीव वाढीस लागेल.

PO6 Research Skills:

CO2 : साहित्य संशोधनाबद्दलची जाण वाढीस लागते व साहित्याचा अभ्यास विविध दृष्टिकोनातून करण्याची क्षमता विकसित होते.

PO7 Critical and Creative Thinking:

CO6 : संशोधन करण्याच्या वृत्तीमुळे सखोल अभ्यास व चिकित्सा करण्याची सवय लागते. व आंतर्विद्यशाखीय दृष्टिकोन तयार होतो.व विद्यार्थी समस्येचे निराकरण करायला शिकतात.

PO8 Problem-solving Abilities:

CO3: साहित्याच्या आकलनाने निसर्ग, सभोवताल व त्यातून पर्यावरण विषयक सजग जाणीव वाढीस लागेल.

PO9 Collaboration and Teamwork:

CO7: साहित्याच्या आकलनातून गटचर्चेत सहभाग घेऊन विद्यार्थी विचारांचे आदानप्रदान करतील.

PO10 Digital and technological skills:

CO5: लेखनाच्या अत्याधुनिक साधन तंत्रामुळे संशोधन कौशल्ये विकसित होतील.
